

**ЖОЛООЧИЙН ДААТГАЛЫН ТУХАЙ ХУУЛИЙН ШИНЭЧИЛСЭН НАЙРУУЛГЫН ТӨСӨЛД ОЛОН НИЙТЭЭС ИРҮҮЛСЭН
САНАЛ, ТЭДГЭЭРИЙГ ХУУЛИЙН ТӨСӨЛД ТУСГАСАН БОЛОН ТУСГААГҮЙ САНАЛЫН ТОВЬЁГ**

д/д	Ирүүлсэн санал	Тусгасан байдал, тайлбар
I.Монголын хөрөнгө, хохирол үнэлэгчдийн холбоо		
1.	Холбоо даатгагчтай нэгдмэл сонирхолтой хохирогчид нөхөн төлбөр олгох асуудал буруу, иймд хөндлөнгийн хараат бус этгээд болох хохирол үнэлэгчийг оролцуулах	Үгүй. Даатгагчийн үйлчилгээний нэг хэсэг бөгөөд үнэ эхний удаад үнэ төлбөргүй үнэлэх ба даатгуулагч эсхүл хохирогч тус даатгалын үнэлгээтэй санал нийлэхгүй байх тохиолдолд хөндлөнгийн хохирол үнэлгээнээр дахин үнэлгээ хийлгэх боломжтой.
2.	Хохирол үнэлэх технологийг ашигласан үнэлгээний тодорхойлолтыг даатгагч хариуцан хэрэгжүүлэх тул Хөрөнгийн үнэлгээний тухай хуулийн хараат бус шударга байх зарчимд нийцэхгүй мөн үнэлгээчнийг сонгох үйлчлүүлэгчийн эрхийг зөрчихөөр байна	Үгүй. Компанийн орон тооны ажилтан нь холбогдох сургалтад хамрагдсан байх бөгөөд шууд технологи ашиглан үнэлгээ хийнэ гэдэг өрөөсгөл.
3.	Холбооны нөхөн төлбөр олгох тогтооход оролцдог байдлыг хасаж Даатгалын тухай хуулийн төсөлд Даатгалын мэргэжлийн оролцогч байгууллага хэлбэрээр эрх зүйн байдлыг тодорхойлж буй нөхцөлд хараат бус этгээд болох даатгалын хөндлөнгийн хохирол үнэлэгчийг оролцуулах шаардлагатай	Тийм. Хуулийн төслийн дагуу даатгалын хөндлөнгийн хохирол үнэлэгчээр үнэлгээ хийлгэх боломжтой.
II.Монгол даатгал ХК		
1	Жолоочийн даатгалын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийн 1.1 дэх хэсгийг өөрчлөх. Уг заалтын “автотээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөнөөс” гэснийг “автотээврийн хэрэгслийн замын хөдөлгөөнөөс” гэж өөрчлөх.	Үгүй. Хуулийн төсөлд “Автотээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөнөөс” гэдгийг хасаж “зам, тээврийн ослын болон авто зогсоол дээрх хөдөлгөөний улмаас” гэж өөрчлөн найруулав.
2.	Жолоочийн даатгалын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийн 3.1.9 дэх заалтыг хасах. Даатгалын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгад Заавал даатгалын холбооны эрх зүйн байдлыг зохицуулж өгсөн бөгөөд энэ холбоо жолоочийн заавал даатгалд хамрагдаагүй этгээд, гэрээний хугацаа дууссан мөн даатгалын тохиолдол гаргасан этгээд тодорхойгүй этгээдийн хохирлыг Хохирогчийн эрхийг хамгаалах холбоо бус Заавал даатгалын холбоо нь барагдуулаад тухай этгээдээс буцаан нэхэмжлэх зохицуулалт оруулах нь зүйтэй гэж үзэж байна. Иймд	Үгүй. Хуулийн төсөлд заавал даатгалын сан нь зөвхөн баталгаат сангийн үүргийг гүйцэтгэх буюу дампуурсан даатгагчийн хохирогч нарын хохирлыг барагдуулах зорилготой. Харин хохирогчийн эрхийг хамгаалах нэгдсэн бүтэц нь даатгалын тохиолдол гаргасан этгээд тодорхойгүй, даатгалгүй этгээдийн хохирлыг барагдуулахаар тусгасан болно.

	Хохирогчийн эрх хамгаалах холбоо гэж хуулийн этгээдийг тусад нь байгуулах шаардлагагүй байна.	
3.	Жолоочийн даатгалын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийн 7.1 дэх хэсэгт өөрчлөлт оруулах. Тус заалтын “маягтын дагуу бөглөж даатгагчид бичгээр эсхүл цахимаар хүргүүлнэ.” гэснийг “маягтын дагуу мэдээллийг даатгагчид бүрэн гүйцэд бичгээр эсхүл цахимаар хүргүүлнэ” гэж өөрчлөх саналтай байна. Учир нь практикт тухайн мэдүүлгийн маягтыг ихэнх тохиолдолд бүрэн гүйцэд бөглөж өгдөггүй, уг заалт хэрэгжихэд хүндрэлтэй байх тул бүрэн гүйцэд мэдээлэл өгөх үүргийг нь хуульд тусгай нь зүйтэй гэж үзэж байна.	Үгүй. Хуулийн төсөлд заавал тусгай шаардлагагүй.
4.	Жолоочийн даатгалын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийн 10 дугаар зүйлийг тодорхой болгох. Энэхүү зүйлд заасан даатгалын хураамж хэсэгт хураамжийн хэмжээ, илтгэлцүүрүүд огт тодорхойгүй байгааг тодорхой болгох.	Үгүй. Итгэлцүүрүүд тодорхой тусгагдсан байгаа.
5.	Жолоочийн даатгалын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийг 10.2 дахь хэсэгт өөрчлөлт оруулах: ЖДТХ-ийн шинэчилсэн найруулгын 10.1-д хураамжийн хэмжээг Хороо тогтооно гэсэн боловч 10.2-г Заавал даатгалын холбооноос ирүүлсэн саналыг харгалзан батална гэсэн байна. Тус заалтын “Даатгалын тухай хуульд заасан Заавал даатгалын холбооноос ирүүлсэн саналыг харгалзан” гэснийг “даатгалын холбогдох мэргэжлийн байгууллага, даатгагчдын саналыг харгалзан” гэж өөрчлөх саналтай байна. Энд хураамж тооцоолол хийх этгээд тодорхойгүй байгааг тодорхой болгох, мөн хураамж тооцоход даатгалын холбогдох мэргэжлийн байгууллага, даатгагчдаас санал авах шаардлагатай юм.	Үгүй. “Заавал даатгалын холбооны саналыг харгалзан ...” гэж тодорхой тусгасан.
6.	Жолоочийн даатгалын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийн 15.1.2 дахь хэсэгт “цагдаагийн байгууллагад мэдэгдэх” үүргийг нэмэх.	Үгүй. Хуулийн төсөлд даатгалын тохиолдол гарсан даруйд энэ талаар даатгагчид мэдэгдэх, хэрэв даатгалын тохиолдлын улмаас хүний амь нас, эрүүл мэндэд хохирол учирсан тохиолдолд даатгагч болон цагдаагийн байгууллагад мэдэгдэхээр зохицуулав.
7.	Жолоочийн даатгалын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийн 15.2 дахь хэсэгт өөрчлөлт оруулах; Уг заалтын “цагдаагийн байгууллагад” гэснийг “цагдаагийн байгууллага, заавал даатгалын холбоонд” гэж өөрчлөх.	Үгүй. Хуулийн төсөлд заавал даатгалын сан нь зөвхөн баталгаат сангийн үүргийг гүйцэтгэх буюу дампуурсан даатгагчийн хохирогч нарын хохирлыг барагдуулах зорилготой. Харин хохирогчийн эрхийг хамгаалах нэгдсэн бүтэц нь даатгалын тохиолдол

		гаргасан этгээд тодорхойгүй, даатгалгүй этгээдийн хохирлыг барагдуулахаар тусгасан болно.
8.	ЖДТХ-ийн шинэчилсэн найруулгын төслийг 15.4-т даатгалын шуурхай албанд дуудлага өгөх гэж оруулах.	Үгүй. Шаардлагагүй.
9.	Хуулийн төслийн 18.6.3 дахь заалт нь 18.6 дахь хэсэгт хамааралгүй байх тул тус заалтыг өөр хэсэгт оруулах шаардлагатай.	Үгүй. Уг заалт нь даатгалын тохиолдлыг шалгахтай холбоотой учир өөр хэсэгт оруулах шаардлагагүй.
10.	Жолоочийн даатгалын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийн 20.2 дахь хэсэгт өөрчлөлт оруулах: Уг заалтын “ажлын 10 өдрийн дотор” гэснийг “ажлын 20 хоногийн дотор” гэж өөрчлөх саналтай байна. Эд хөрөнгөд учирсан хохирлыг ажлын 20 хоногт барагдуулахад боломжтой гэж үзэж байна. Одоо хүчин төгөлдөр хэрэгжиж байгаа хуульд эд хөрөнгөд учирсан хохирлыг 1сарын дотор нөхөн төлбөрийг хохирогчид олгоно гэж байсныг ажлын 20 хоног гэж өөрчлөхөд тохиромжтой гэж үзэж байна.	Үгүй. Ихэнх нөхөн төлбөр шийдвэрлэлт нь уг хугацааны дотор байгаа.
11.	Жолоочийн даатгалын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийн 22.3 дахь хэсэгт өөрчлөлт оруулах: Жолоочийн даатгалын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийн 22.3 дахь хэсэгт “Холбооны үйл ажиллагааны болон нөхөн төлбөрийн санхүүгийн эх үүсвэрийг Холбооны гишүүн даатгагч нар бүрдүүлнэ” гэж заасан байх бөгөөд уг эх үүсвэр бүрдүүлэх хувь хэмжээ, зарцуулалтыг хуульчлан хязгаарлалт оруулах саналтай байна. Тухайлбал дээд хязгаар тавих хэрэгтэй. АЖДХ-ны жолоочийн даатгалын хураамжийн орлогоос жил бүр өндөр хувиар төвлөрүүлэлт авдаг, зарцуулалт тодорхойгүй, тайлагнаагүй байж дараа жилийнхийг нэг доор нэхэмжилж хүү алданги ярьдаг. Өндөр орлогоос өндөр хураамж тооцдог боловч ЖДС-н үр өгөөж огт байхгүй байна. Иймд даатгалын компаниудын ЖДС-д жилд төвлөрүүлэх хөрөнгийн хэмжээний дээд хязгаарыг 30 сая төгрөг гэх мэтээр тодорхой хязгаартай журамлахын тулд хуульд хязгаартай байна гэж оруулахгүй бол Холбоо өөрийн дураар журмаа батлуулдаг.	Тийм. Заалтыг хасаж найруулав.
12.	Жолоочийн даатгалын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийн 15.5, 15.6 болон 21.1.2 дахь заалт хоорондоо зөрчилтэй байх тул уг зөрүүг арилгах.	Тийм. Саналыг тусгав.
13.	Жолоочийн даатгалын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийн 21.1.3 дахь хэсгийг өөрчлөх: Уг заалтыг “даатгуулагч нь	Тийм. Саналыг тусгав.

	даатгалын тохиолдол болсон газраас зугтаасан бол тухайн даатгуулагчаас эсхүл жолоочоос” болгон өөрчлөх	
14.	Жолоочийн даатгалын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийн 21.1.4 дэх хэсгийг өөрчлөх: Уг заалтыг “даатгуулагч нь согтууруулах ундаа, мансууруулах бодис хэрэглэсэн үедээ даатгалын тохиолдол гаргасан бол даатгуулагчаас эсхүл жолоочоос” болгон өөрчлөх	Тийм. Саналыг тусгав.
15.	Жолоочийн даатгалын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийн 21.2 дахь хэсэгт нэмэлт оруулах: Уг хэсгийн 21.2.4 дэх хэсэгт “Даатгалгүй этгээд нь согтууруулах ундаа, мансууруулах бодис хэрэглэсэн үедээ даатгалын тохиолдол гаргасан бол буруутай этгээдээс” гэж нэмэлтээр оруулах	Тийм. Саналыг тусгав.
III. Практикал даатгал ХК		
1.	Жолоочийн даатгалын тухай хууль гэхээсээ илүүтэйгээр Заавал даатгалын тухай хууль гэж баталсан бол илүү үр өгөөжтэй байхаар байна. Учир нь Даатгалын тухай хуулийн төсөлд Даатгалыг сайн дурын болон Заавал даатгал гэж ангилахаар заажээ. Иймд Заавал даатгалын тухай Ерөнхий хуулийг баталж, заавал даатгалын төрлүүдийг тодорхой зааж, үндсэн нөхцөл шаардлагыг тодорхойлон, тухайн даатгалын төрөл бүрд хамаарах нарийвчилсан харилцааг эрх бүхий байгууллагын журмаар зохицуулахаар шийдэх саналтай. Жишээ нь: Заавал даатгалын төрөл, жолоочийн даатгал, өмгөөлөгчийн хариуцлагын даатгал, тэсрэх, тэсэлгээний бодис үйлдвэрлэгчийн хариуцлагын даатгал г.м заагаад энэ төрөл бүрээ нарийвчилсан журмаар зохицуулдаг байх.	Үгүй. Хуулийн төслийн 7.2-т “Энэ хуулийн 7.1-д заасан заавал даатгалын үйл ажиллагааг тусгайлсан хуулиар нарийвчлан зохицуулаагүй бол заавал даатгалын эрсдэл, нөхцөл, үнэлгээ, хураамжийн хэмжээг тогтоох, заавал даатгалын үйл ажиллагааг зохицуулах, хяналт тавихтай холбогдон үүсэх харилцааг Хороо, холбогдох Засгийн газрын гишүүнтэй хамтран баталсан журмаар нарийвчлан зохицуулна.” гэж тусгасан.
2.	Хуулийн төсөлтэй танилцахад албан журмын даатгалын үйл ажиллагаанд тавих Хорооны хяналт хэт их, хэтэрхий их журам батлахаар байгаа тул хуульд өөрт нь шууд заах боломжтой зохицуулалтуудыг тодорхой заах саналтай байна. 12 тооны журам гаргаж болохоор байна.	Үгүй. Даатгалын тухай хууль дахь даатгалын багц дүрмийн тоог бууруулсан.
3.	Хуулийн төслийн 3.1.9 дэх заалтыг хасах саналтай. Учир нь: Заавал даатгалын сангаас гэрээний хугацаа дууссан, даатгалын тохиолдол гаргасан этгээд тодорхойгүй зэрэг тохиолдолд нөхөн төлбөр олгох ёстой. Энэ үүргээ өнөөдрийг хүртэл АЖДХ нь хангалтгүй гүйцэтгэж ирсэн тул энэ сангаас нөхөн төлбөр авах нөхцөлийг	Үгүй. Хуулийн төсөлд заавал даатгалын сан нь зөвхөн баталгаат сангийн үүргийг гүйцэтгэх буюу дампуурсан даатгагчийн хохирогч нарын хохирлыг барагдуулах зорилготой. Харин хохирогчийн эрхийг хамгаалах нэгдсэн бүтэц нь даатгалын тохиолдол

	тодорхой болгох шаардлагатай. Даатгалын гэрээний дагуу нөхөн төлбөр олгох үүрэг хүлээж байгаа Даатгагч нь хохирогчийн эрх ашгийг хамгаалах холбоог байгуулж, гишүүнчлэлтэй байх нь зохимжгүй байна.	гаргасан этгээд тодорхойгүй, даатгалгүй этгээдийн хохирлыг барагдуулахаар тусгасан болно.
4.	Хуулийн төслийн 7.4 дэх заалтад дараах өөрчлөлт оруулах: Даатгалын мэдүүлгийн болон гэрээний загварыг Санхүүгийн Зохицуулах Хороо батална. Энэ нь Иргэний хуулийн 189 дүгээр зүйлийн 1-т “Гэрээний талууд хуулийн хүрээнд гэрээг чөлөөтэй байгуулах, түүнийг агуулгыг өөрсдөө тодорхойлох эрхтэй” гэж заасантай зөрчилдөж байна. Иймд СЗХ-ноос гэрээний загварыг батлах биш гэрээний үндсэн стандарт нөхцөлүүдийг баталж, Даатгагч, Даатгуулагч нар бусад нөхцөлөө харилцан тохиролцох боломжтой байх байдлаар өөрчлөх саналтай.	Үгүй. Хуулийн төсөл дах даатгалын мэдүүлгийн болон гэрээний загвар нь хуулийн дагуу хэрэгжүүлж буй даатгуулагч бүрд ижил стандарт нөхцөлтэй гэрээний харилцааг зохицуулах тул Хороо батлахаар тусгав.
5.	Хуулийн төслийн 7.3 “Даатгалын гэрээг энэ хуулийн 7.4-т заасан загварын дагуу байгуулж, хуульд заасан хэлбэрээр баталгаажуулсан байна.” Хуульд заасан хэлбэр гэдэг нь яг ямар хэлбэрээр байгуулахыг зөвшөөрч байгаа нь тодорхойгүй. Тодруулж хэлбэл хуулийн төсөлд цахим үйл ажиллагааг дэмжиж байгаа юм шиг хэрнээ даатгалын гэрээг цахимаар байгуулж болох талаар тодорхой заагаагүй байна. Ийм учраас хуулийн төслийн 7.3-т заасан хуульд заасан хэлбэр гэдгийг Иргэний хуулийн 431.3-т заасан “даатгалын гэрээг бичгээр байгуулна” гэсэн энэ шаардлага гэж ойлгохоор байна. Хэрэв тийм бол Хуулийн төслийн 7.3-т даатгалын гэрээг бичгээр болон цахимаар байгуулж болно гэж заах саналтай.	Тийм. Иргэний хуульд дагалдах хуулиар нэмэлт, өөрчлөлт оруулж бичгээр болон цахимаар гэрээ байгуулах боломжтой байхаар зохицуулсан.
6.	Хуулийн төслийн 9.1-т “даатгалын үнэлгээний доод хэмжээ” гэдгийг “даатгалын үнэлгээний 1 жилд олгох доод хэмжээ” гэж өөрчлөх, өөрөөр хэлбэл тус заалтыг “Жолоочийн даатгалын үнэлгээний 1 жилд олгох доод хэмжээ дараах хэмжээтэй байна” гэж өөрчлөх саналтай. Мөн “Даатгалын үнэлгээ нь энэ хуулийн 9.1-д заасан үнэлгээнээс өндөр байхаар даатгагч, даатгуулагч харилцан тохиролцож болох бөгөөд энэ тохиолдолд даатгалын хураамжийн хэмжээг даатгалын гэрээнд заасны дагуу энэ хуульд зааснаас өөрөөр тогтоож болно.” гэсэн энэ заалтыг нэмэх саналтай.	Үгүй. “Жолоочийн даатгалын үнэлгээний доод хэмжээ нь” гэж зааж өгсөн байгаа. 1 жилд олгох доод хэмжээ гэж оруулбал даатгуулагч бүр жил бүр үнэлгээний хэмжээгээр нөхөн төлбөр авахаар ойллогдохоор байна.
7.	Хуулийн төслийн 11.2-т тусгай зөвшөөрөл олгох, олгохоос татгалзах журмыг Хороо батална гэснийг өөрчилж, олгох болон олгохоос татгалзах нөхцөлийг хуульд шууд заах саналтай байна.	Тийм. Саналыг тусгаж журмыг хасав.

8.	Хуулийн төслийн 14.1 дэх хэсэгт дараах заалтыг нэмэх саналтай. Үүнд: 14.1.7 Даатгуулагч даатгалын тохиолдлыг газар дээр нь зураг, дүрс бичлэгээр баталгаажуулаагүй тохиолдолд нөхөн төлбөр олгохгүй.	Үгүй. Даатгуулагч үүргээ биелүүлээгүй нь шууд нөхөн төлбөр олгохгүй байх үндэслэл болохгүй бөгөөд Даатгалын тухай хуулийн 8.5 заалтын дагуу зохицуулсан байдаг.
9.	Хуулийн төслийн 13.3. Даатгалын тохиолдол байнга гаргадаг гэсэн үндэслэлээр даатгалын гэрээ байгуулж чадаагүй жолоочийг даатгагчид хуваарилах журмыг Хороо батална гэсэн энэ заалтыг хүлээн зөвшөөрөхгүй, өөрөөр зохицуулах саналтай байна. /Жишээ нь Заавал даатгалын холбооны сангаас гаргах гм./	Үгүй. Хуулийн төслийн зарчмуудад “жолоочийн даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөлтэй даатгагч нь жолоочийн хариуцлагын даатгалын гэрээ байгуулах хүсэлтээс татгалзахгүй байх” гэсэн заалтыг нэмж тусгав.
10.	Хуулийн төслийн 22 дугаар зүйлд заасан зохицуулалтуудыг хасах саналтай. Заавал даатгалын сангаас тус тохиолдлуудад нөхөн төлбөр олгох ёстой, энэ талаарх зохицуулалтуудыг нэмж оруулах саналтай.	Үгүй. Хуулийн төсөлд заавал даатгалын сан нь зөвхөн баталгаат сангийн үүргийг гүйцэтгэх буюу дампуурсан даатгагчийн хохирогч нарын хохирлыг барагдуулах зорилготой. Харин хохирогчийн эрхийг хамгаалах нэгдсэн бүтэц нь даатгалын тохиолдол гаргасан этгээд тодорхойгүй, даатгалгүй этгээдийн хохирлыг барагдуулахаар тусгасан болно.
IV. Монголын Даатгалын Зуучлагчдын Холбоо		
1.	Төслийн 7.6-д 24 цагт гэснийг өөрчлөх, Даатгалын гэрээ хураамж төлөгдсөнөөр хүчин төгөлдөр болно	Үгүй. Даатгалын тохиолдол бий болсон даруйд даатгуулж даатгалын нөхөн төлбөр авах боломж бий болох боломжтой.
2.	Төслийн 15.6-г хасах/15.2-т заасан үүргээ биелүүлээгүй бол хохирлыг жолооч өөрөө хариуцах тухай/	Үгүй. Хариуцлагын шинжтэй тул даатгалгүй тухай мэдэгдэх түүгээр дамжуулан даатгуулах шаардлагатай талаар мэдлэг, мэдээлэлтэй болгох
3.	18.5 даатгалын гэрээнд өөрөөр заагаагүй бол гэснийг хасах	Үгүй. Даатгалын гэрээний загварыг Хороо батлах бөгөөд Даатгалын байгууллагуудын саналд үндэслэн хамтран батлах тул хасах шаардлагагүй гэж үзэж байна.
4.	4.1.5-ыг хасах /зардлын тухай/	Үгүй. Тус даатгалын бүтээгдэхүүн нь аливаа даатгалын байгуулдгийн хувьд ашгийн бус байна.
5.	5.3 Монгол улсын хилээр дамжин өнгөрөх болон түр хугацаанд нэвтэрч, зам тээврийн хөдөлгөөнд оролцож буй авто тээврийн хэрэгслийн өмчлөгч гэж нэмэх	Тийм. Саналыг тусгав.
6.	9.1 жолоочийн даатгалын үнэлгээний доод хэмжээ нь доор дурдсан хэмжээтэй байх ба нэг удаагийн тохиолдолд доор дурдсан үнэлгээний дээд хязгаарт багтаан хохирлын нөхөн төлбөр төлнө гэх	Тийм. Саналыг тусгав.

7.	9.1.4 Энэ хуулийн дагуу жолоочийн даатгалаар нөхөн төлбөр төлсөн дүнгээр даатгалын үнэлгээг хасагдуулах бөгөөд даатгуулагч нь нөхөн төлбөр авсан тухай бүр зохих хураамж төлж 9.1 дүгээрт заасан доод хэмжээгээр даатгалын үнэлгээг сэргээнэ	Үгүй. Жолоочийн даатгалын үнэлгээ бусад сайн дурын даатгал шиг үнэлгээ буурах биш, хохирогчийн эрх ашгийг хамгаалсан даатгал учир үнэлгээг сэргээх боломжгүй.
8.	Энэ хуулийн 5.3 т заасан этгээдийн заавал даатгуулах хуулийн хэрэгжилтэнд Хил хамгаалах газар эсвэл хилийн бүс дэх Авто тээврийн хяналт хэрэгжилтэд хяналт тавина. Үүнтэй уялдан Хилийн тухай хуульд нэмэлт өөрчлөлт оруулах	Үгүй. Санхүүгийн зохицуулах хорооны дарга, Хил хамгаалах ерөнхий газрын даргын 2012 оны 167/05 тоот хамтарсан тушаалаар баталсан “Хилийн бүсэд даатгалын зуучлалын үйл ажиллагаа явуулах даатгалын зуучлагч компанийг сонгон шалгаруулах журам”-ыг шинэчлэх
9.	6.4 Даатгалын нөхөн төлбөр авснаас даатгалын үнэлгээ буурч хохирлын нөхөн төлбөр төлөхөд хүрэлцэхгүй болсон хэсэг	Үгүй. Жолоочийн даатгалын үнэлгээ бусад сайн дурын даатгал шиг үнэлгээ буурах биш, хохирогчийн эрх ашгийг хамгаалсан даатгал учир үнэлгээг сэргээх боломжгүй.
10.	21.1.5 Даатгалгүй этгээд даатгалтай тээврийн хэрэгсэлд хохирол учруулсан бол даатгагч нь Холбооны заавал даатгалын баталгаат сангаас	Үгүй. Тээврийн хэрэгслийн хувьд нэмж оруулах
11.	23.7 Жолоочийн даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэх даатгалын зуучлагч нь Холбоонд сайн дурын гишүүнчлэлтэй байж болно.	Үгүй. 23.7 Жолоочийн даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэх даатгалын зуучлагч нь Холбоонд сайн дурын гишүүнчлэлтэй байж болно гэх
12.	Хуулийн хэрэгжилтэд хяналт тавих механизмыг тодорхой болгох	Үгүй. Хуулийн төслийн аль заалтад хамаарах нь тодорхойгүй.
13.	9.1.1 хохирогчийн амь нас эрүүл мэндийн хувьд нэг хохирогчтой бол хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг 20 дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх төгрөг,	Тийм. Саналыг тусгав.
14.	9.1.2 хохирогчийн амь нас эрүүл мэндийн хувьд нэгээс дээш хохирогчтой бол хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг 40 дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх төгрөг	Тийм. Саналыг тусгав.
15.	9.1.3 хөрөнгийн хувьд нэг хохирогчтой бол хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг 10 дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх төгрөг	Тийм. Саналыг тусгав.
16.	10.2 Даатгалын хураамжийн хэмжээг тогтоохдоо даатгалын суурь хураамжийн хэмжээг итгэлцүүрээр нэмэгдүүлэх буюу хорогдуулан тооцох бөгөөд Даатгалын хураамж тооцох итгэлцүүр хэрэглэх журмыг Даатгалын тухай хуульд заасан Заавал даатгалын холбооноос ирүүлсэн саналыг харгалзан Хороо батална гэх	Тийм. Саналыг тусгав.

17.	13.6 Дамжин өнгөрөх болон түр хугацаагаар Монгол улсын нутаг дэвсгэрт орж ирж байгаа автотээврийн хэрэгслийг хилийн бүсэд жолоочийн даатгалд хамруулах журмыг Хороо батална	Үгүй. Уг харилцааг журмаар зохицуулах шаардлагагүй тул заалтыг хуулийн төслөөс хасав.
18.	Монгол улсын хилийн тухай хуулийн 17.1-д түүний гэсний дараа “жолоочийн заавал даатгал” гэж нэмэх	Үгүй. Уг хуулийн 17.1 заалт нь холбогдолгүй байна.
V. Монголын Даатгалын Холбоо		
1.	1.1. “Хамгаалах,” гэсний дараа жолоочийн хариуцлагыг нэмэгдүүлэхтэй” гэж нэмэх	Үгүй. Жолоочийн хураамжийн хэмжээг тооцох аргачлал нь бонус-малус систем буюу хариуцлагагүй жолоочийн хураамжийн хэмжээ нэмэгддэг, энэ нь нэг төрлийн жолоочийг хариуцлагажуулах арга хэрэгсэл юм. Харин жолоочийг хариуцлагажуулах үндсэн гол үүрэг нь Даатгалын салбарын бус, өөр салбар хамаарах тул хуулийн төслийн зорилгод жолоочийг хариуцлагажуулах гэж тусгах нь даатгалын зарчимд нийцэхгүй.
2.	3.1.7 дээр жолоочийн даатгалын сан гэснийг хассан	Тийм. Хуулийн төсөлд хасагдсан.
3.	3.1.10 дээр учирсан гэсний дараа “даатгуулагчаас бусад” гэж нэмсэн	Үгүй. Тухайн заалт хасагдсан.
4.	4.1.1 өмчлөгч гэснийг жолооч гэж өөрчлөх	Үгүй. Хохирлыг барагдуулах гэвэл хохирогчид учирсан бүх хохирлыг барагдуулах мэт ойлголт төрүүлнэ.
5.	4.1.5 Даатгалын гэрээ байгуулах, даатгалын тохиолдлыг бүртгүүлэх, шалгах, шийдвэрлэх, нөхөн төлбөрийг хохирогчид олгох ажиллагааг цахим хэлбэрээр хэрэгжүүлэх” гэж нэмэх	Үгүй. Даатгалын зарчимд тусгагдах шаардлагагүй заалт байна.
6.	5.1 ба 5.2 өмчлөгч гэснийг жолооч гэж өөрчлөх	Үгүй. Хуулийн төслийн зарчид өмчлөгч бүр даатгуулахаар тусгагдсан.
7.	7.1 жолооч нь гэсний дараа “зам тээврийн ослын улмаас” гэж нэмэх, мөн хариуцлагын, бичгээр эсхүл цахимаар гэж нэмэх	Үгүй. Хуулийн төсөлд автотээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөнөөс үүдэн гэж оруулсан нь хашаа, байшин, авто зогсоолын үеийн эрсдэлийг бүгдийг хамруулж буй явдал юм. Зам тээврийн ослын улмаас гэвэл зогсоолын үеийн эрсдэлүүд хамрагдахгүй.
8.	7.2 Энэ хуулийн 7.1 дэх хэсэгт заасан хариуцлагын даатгалын гэрээг байгуулахын өмнө гэж нэмэх, мөн бичгээр эсхүл цахимаар гэх	Тийм. Хуулийн төсөлд тусгагдсан байсан.
9.	7.3-г хасах	Үгүй. Энэхүү заалтыг .Даатгалын гэрээг энэ хуулийн 7.4-т заасан загварын дагуу байгуулж,

		хуульд заасан хэлбэрээр баталгаажуулсан байна гэж шинэчлэн найруулсан
10.	7.5-д Улсын хилээр түр болон дамжин өнгөрөх автотээврийн хэрэгслээс бусад тохиолдолд	Тийм. "... <u>тээврийн хэрэгслийн өмчлөгч</u> , эзэмшигч энэ хуулийн 6.1-д зааснаас бусад тохиолдолд заавал даатгуулна." гэж өөрчлөн найруулав.
11.	9.1 даатгалын тохиолдол бүрд гэснийг хасах	Үгүй. Хуулийн төсөлд өөр агуулгаар даатгалын хураамж, үнэлгээтэй холбогдох зохицуулалтыг шинэчлэн найруулсан
12.	9.1.1“А”, “В” болон “Механизм” ангиллын тээврийн хэрэгслийн хувьд нэг хохирогчтой бол эд хөрөнгийн хохиролд хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг 16 дахин хүртэл, амь нас, эрүүл мэндийн хохиролд хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг 32 дахин хүртэл, нэгээс дээш хохирогчтой бол нийт хохирлын үнэлгээнд эзлэх хувиар тооцож хуваах бөгөөд эд хөрөнгийн хохиролд хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг 32 дахин хүртэл, амь нас эрүүл мэндийн хохиролд хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг 64 дахин хүртэл;”	Үгүй. Хуулийн төсөлд өөр агуулгаар даатгалын хураамж, үнэлгээтэй холбогдох зохицуулалтыг шинэчлэн найруулсан
13.	9.1.2 “С” болон “D” ангиллын тээврийн хэрэгслийн хувьд нэг хохирогчтой бол эд хөрөнгийн хохиролд хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг 32 дахин хүртэл, амь нас, эрүүл мэндийн хохиролд хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг 64 дахин хүртэл, нэгээс дээш хохирогчтой бол нийт хохирлын үнэлгээнд эзлэх хувиар тооцож хуваана.	Үгүй. Хуулийн төсөлд өөр агуулгаар даатгалын хураамж, үнэлгээтэй холбогдох зохицуулалтыг шинэчлэн найруулсан
14.	9.2 харилцан гэсний дараа “тохиролцсон бол тус давсан хэсэгт хураамжийн хэмжээг харилцан тохиролцож тогтоож болох бөгөөд энэ тохиолдолд даатгалын хураамжийн хэмжээг даатгалын гэрээгээр энэ хуульд зааснаас өөрөөр тогтоож болно.” Гэж өөрчлөх	Үгүй. Хуулийн төсөлд өөр агуулгаар даатгалын хураамж, үнэлгээтэй холбогдох зохицуулалтыг шинэчлэн найруулсан
15.	9.3. Даатгуулагч нь гэрээний хугацаанд нөхөн төлбөр авсан бол нэмэлт хураамж төлснөөр даатгалын үнэлгээний хэмжээг сэргээж болно. гэх	Үгүй. Хуулийн төсөлд өөр агуулгаар даатгалын хураамж, үнэлгээтэй холбогдох зохицуулалтыг шинэчлэн найруулсан. Судалгаанд хамрагдсан улс орнуудын хуульд албан журмын даатгалын хамгаалалтыг сэргээхтэй холбоотой зохицуулалт байхгүй байна
16.	10.1.Даатгалын суурь хураамжийн хэмжээ, түүнийг нэмэгдүүлэх буюу хорогдуулах итгэлцүүрийг санхүүгийн зохицуулах хороо нь мэргэжлийн хөндлөнгийн байгууллагын зөвлөмжид (Актуарчийн нийгэмлэг гэх мэт) үндэслэн шинэчлэн тогтооно.мэргэжлийн	Үгүй. Хуулийн төсөлд өөр агуулгаар даатгалын хураамж, үнэлгээтэй холбогдох зохицуулалтыг шинэчлэн найруулсан. Заавал даатгалын холбооноос даатгалын суурь хураамжийн хэмжээнд

	байгууллагын холбоодын төлөөлөл бүхий байнгын бус ажлын хэсэг 2 жил тутам шинэчлэх эсэх тухай хэлэлцэж дүгнэлт гаргана. гэх	санал тавьж байгаа нь өөрөөр хэлбэл даатгагчдын саналыг үндэслэж байгаатай адил юм.
17.	10.2.Зөвлөмжид үндэслэн ажлын 14 хоногийн дотор Санхүүгийн зохицуулах хорооны хурлаар суурь хураамж болон итгэлцүүрийг батална гэх	Үгүй. Хуулийн төслийн 9-р зүйлд суурь хураамжийн хэмжээг Хороо тогтоохыг, харин 10-р зүйлд Хорооны итгэлцүүр хэрэглэх журмыг нь батлах тухай тусгасан.
18.	10.3.Даатгалын суурь хураамжийн хэмжээ, түүнийг нэмэгдүүлэх буюу хорогдуулах итгэлцүүрийг тодорхойлох ажлын хэсгийн ажиллах журмыг Санхүүгийн зохицуулах хорооноос батална. гэх	Үгүй. Ажлын хэсгийн ажиллах журмыг хуульд тусгах шаардлагагүй болно.
19.	12.1.3.даатгуулагч, түүний өмчлөлийн болон эзэмшлийн эд хөрөнгөд учирсан хохирол; гэж нэмэх	Үгүй. Адил агуулга бүхий заалт хуулийн төсөлд тусгагдсан
20.	12.1.5. Хохирлын хэмжээг тогтооход гарсан зардал; гэж нэмэх	Үгүй. Даатгалын тохиолдолд үл хамаарах хохиролд хамаарахгүй
21.	13.1.2-т даатгагчид гэсний дараа “хүний амь нас, эрүүл мэндэд хохирол учирсан тохиолдолд” гэж нэмэх	Үгүй. Адил агуулга бүхий заалт хуулийн төсөлд тусгагдсан
22.	/13.1.4 хасах	Үгүй. Хуулийн төсөлд тусгагдсан байсан
23.	13.4.Даатгалын тохиолдлын улмаас учирсан хохирлыг тухайн даатгалын тохиолдол гарсан даруйд даатгагчаас хохирогчтой тохиролцож болох бөгөөд даатгагчийн зөвшөөрөлгүйгээр даатгуулагч нь хохирогчтой учирсан хохирлыг барагдуулахаар харилцан тохиролцож болохгүй. гэх	Үгүй. Адил агуулга бүхий заалт хуулийн төсөлд тусгагдсан
24.	15.4.Даатгагч нь цагдаагийн байгууллагаас даатгалын тохиолдолтой холбоотой дүрс бичлэг, зам тээврийн ослын бүртгэлийг гаргуулж авах эрхтэй. Нэмэх	Үгүй. Адил агуулга бүхий заалт хуулийн төсөлд тусгагдсан
25.	15.5. Жолоочийн даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэгч нь энэ хуулийн 24.2-т заасан мэдээллийг даатгалын тохиолдлыг шийдвэрлэсэн тухай бүр Жолоочийн даатгалын мэдээллийн санд хүргүүлэх үүрэгтэй. Нэмэх	Үгүй. Адил агуулга бүхий заалт хуулийн төсөлд тусгагдсан
26.	16.3. Даатгагч эсхүл даатгуулагч нь хохирлын үнэлгээний талаар харилцан тохиролцоогүй бол даатгалын хохирол үнэлэгч томилон даатгалын тохиолдлыг шалгуулах хохирлын хэмжээг тогтоолгох зорилгоор тухайн автотээврийн хэрэгсэлд техникийн үзлэг хийлгэж болно. гэх	Үгүй. Адил агуулга бүхий заалт хуулийн төсөлд тусгагдсан.
27.	18.1-д сан гэсний дараа “Даатгалын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.4-т заасан баримтыг” гэж нэмэх	Үгүй. Холбогдох зохицуулалтыг өөр зарчмаар шинэчилсэн өөрөөр хэлбэл эдгээр тохиолдлуудад

		жолоочийн сангаас нөхөн төлбөр олгодог зохицуулалтыг өөрчилсөн.
28.	18.1.5. Даатгуулагч нь даатгалын тохиолдол гарсан талаар энэ хуулийн 13.1, 13.2-т заасан этгээдэд мэдэгдээгүй. гэж нэмэх	Үгүй. Холбогдох зохицуулалтыг өөр зарчмаар шинэчилсэн өөрөөр хэлбэл эдгээр тохиолдлуудад жолоочийн сангаас нөхөн төлбөр олгодог зохицуулалтыг өөрчилсөн.
29.	18.1.6. даатгуулагч нь даатгалын тохиолдол болсон газраас зугтаасан гэж нэмэх	Үгүй. Холбогдох зохицуулалтыг өөр зарчмаар шинэчилсэн өөрөөр хэлбэл эдгээр тохиолдлуудад жолоочийн сангаас нөхөн төлбөр олгодог зохицуулалтыг өөрчилсөн.
30.	19.1.Даатгагч, жолоочийн даатгалын сан нь нөхөн төлбөрийн хэмжээг дараах байдлаар тогтооно. 19.1.1. Хүний амь нас хохирсон бол даатгалын үнэлгээний дүнгээр; 19.1.2. Эрүүл мэндэд хохирол учирсан хохирлыг даатгалын үнэлгээний хязгаарт багтаан эмчилгээний зардлаар; 19.1.3. Эд хөрөнгөнд учирсан хохирлын хэмжээг хохирогчтой тохиролцсон хэмжээгээр даатгагчаас олгох бөгөөд ийнхүү тохиролцоод хүрээгүй тохиолдолд хуульд заасан эрх бүхий этгээд, эсхүл даатгалын хохирол үнэлэгчийн дүгнэлт, тодорхойлолт, энэ хуулийн 17 дугаар зүйлд заасныг үндэслэн тогтооно. /19.1-ийг өөрчилсөн/	Үгүй. Адил агуулга бүхий заалт хуулийн төсөлд тусгагдсан
31.	19.2-т засварлуулахаар гэж нэмэх	Үгүй. Адил агуулга бүхий заалт хуулийн төсөлд тусгагдсан
32.	19.4 дээр хойш гэсний дараа “14 хоногийн дотор” гэх	Үгүй. Адил агуулга бүхий заалт хуулийн төсөлд тусгагдсан
33.	20.1.2-20.1.3-хасах	Үгүй. 20.1.2-20.1.3 гэсэн заалтууд байхгүй болно.
34.	20.2.5. даатгалын тохиолдол гарсан талаар энэ хуулийн 13.1, 13.2-т заасан этгээдэд мэдэгдээгүй бол даатгуулагч, жолоочоос; гэх	Үгүй. Адил агуулга бүхий заалт хуулийн төсөлд тусгагдсан
35.	20.3.Энэ хуулийн 20.2-т заасан буруутай этгээд нас барсан эсвэл төлбөрийн чадваргүй болох нь шүүхээр тогтоогдсон бол Жолоочийн даатгалын сангийн нөхөн төлбөрийг буцаан нэхэмжлэх эрх дуусгавар болно. гэх	Үгүй. Жолоочийн даатгалын сантай холбоотой зохицуулалтыг тус хуулийн төслөөс хассан
36.	21.2 Даатгалын мэргэжлийн холбоо нь гэх	Үгүй. Заавал даатгалын холбоо гэж Даатгалын тухай хуулийн төсөлд шинэчлэн найруулсан
37.	22.1.7. жолоочийн даатгалын санд төвлөрсөн хөрөнгийн хадгаламжийн хүүгийн орлого гэж нэмэх	Үгүй. Даатгалын тухай хуульд хамаарна

38.	23.1.5.даатгалын тохиолдлыг мэдэгдэх, баримтжуулах, шалган шийдвэрлэхтэй холбоотой нийтлэг үйл ажиллагааг санхүүжүүлэх. гэж нэмэх	Үгүй. Даатгалын тухай хуульд хамаарна
39.	23.3.Энэ хуулийн 23.1.2-23.1.5-т заасан арга хэмжээг санхүүжүүлэхэд жолоочийн даатгалын сангаас зарцуулах хөрөнгийн хувь, хэмжээг Мэргэжлийн холбооны саналыг үндэслэн Санхүүгийн зохицуулах хороо тогтооно. гэх	Үгүй. Даатгалын тухай хуульд хамаарна
40.	24.2-т даатгуулагчийн мэдүүлэг, хохирлын үнэлгээ, зам тээврийн осол, тээврийн хэрэгслийн засварын түүх, зөрчлийн тухай, гэснийг хасах	Үгүй. Даатгалын тухай хуульд хамаарна
41.	24.4 Даатгалын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлд заасан Мэргэжлийн гэх	Үгүй. Даатгалын тухай хуульд хамаарна
42.	24.6 хэмжээг гэсний дараа Мэргэжлийн холбооны гэх, үндэслэн гэсний дараа Санхүүгийн зохицуулах хорооноос тогтоох гэх,	Үгүй. Адил агуулга бүхий заалт хуулийн төсөлд тусгагдсан
43.	25 дугаар бүлэг хасах	Үгүй. Хуулийн төсөлд тусгагдсан байсан
44.	27.1-д 82 гэснийг 92 гэх	Үгүй. Даатгалын тухай хуульд заасны дагуу гомдол, маргаан шийдвэрлэхээр хуулийн төсөлд тусгасан

---oOO---